

वर्णिता प्रतिपत्तिथिः । प्रतिपन्नाम विज्ञेया चन्द्रस्य प्रथमा कला । शुक्लपक्षे विशेषेण कृष्णपक्षे विनिःसरेत् । शुद्धा विद्धा तिथिः शुद्धा हीनातिथ्यान्ययाहनि । उदये पूर्वया तिथ्या विध्यते तिसृङ्गर्तकैः । सायन्नूत्तरया तद्वन्नूनया तु न विध्यते । वेध्यापि तिसृङ्गर्तैव न च्यूना वेधमर्हति । शुद्धायां नास्ति सन्देहो देवे पितृषु च कर्मणि । उपवासस्यैकभक्तं नक्तं चायाचितं व्रतम् । दानञ्च षड्विधं देवं क्रमादत्र विविच्यते । एकोद्दिष्टं पार्षणञ्च पितृषु द्विविधमीर्यते । शुक्लपक्षे दर्शविद्धा कृष्णे विद्धा द्वितीयया । उपोषणा प्रतिपञ्चुक्ते सुख्या स्यादापराह्लिकी । तदभावे तु सायाङ्गव्यापिनी परिगृह्यताम् । प्रातःसंगवमध्याह्नापराह्लाः सायमित्यसौ । अत्राङ्गां पञ्चधा भागो सुख्यो द्वित्वादिभागतः । अभावेऽपि प्रतिपदः संकल्पः प्रातरिष्यते । तिथिस्त्रियामतोऽर्वाक् चेत् तिथ्यन्ते पारणं भवेत् । वङ्गप्रतुसवं च पूर्वद्युरपवासवदाचरेत् । सुख्यतिथ्यन्तराये तु तिथिशेषोऽपि गृह्यताम् । शुद्धाऽधिका तु कृष्णापि पूर्वा संपूर्तिः संभवात् । अहीतव्या त्वेकभक्ते मध्याह्नव्यापिनी तिथिः । परेदुरेव पूर्वदुरेव व्याप्तिर्दिनद्वये । नोभयत्नोभयत्नांशे साम्यं वैषम्यमित्यमी । षट् पक्षास्तेषु चैकैकव्याप्तौ सैवात्र गृह्यताम् । दिनद्वयेऽपि तद्व्याप्तावव्याप्तौ चैकदेशतः । समव्याप्तौ च पूर्वैव वैषम्ये त्वधिकेष्यताम् । अन्याङ्गस्यैकभक्तस्य कालस्त्वङ्गप्रसृतः । उपवास प्रतिनिधेस्तिथिः स्यादुपवासवत् । प्रदोषव्यापिनी नक्ते तिथिव्याप्तिर्दिनद्वये । अव्याप्तिर्वाथवांशेन व्याप्तिः स्यात् सर्वथोत्तरा । सौरनक्ते तु सायाङ्गव्यापिनी न प्रदोषगा । अयाचिते तु तिथयः स्त्रीकार्याः उपवासवत् । शोदयत्विसृङ्गर्तयां कुर्याद्दानं व्रतानि च । उभयत्र तथात्वे तु पूर्वद्युस्तदनुष्ठितिः । परत्रैव तथात्वं चेत् पूर्वा ग्राह्या तिथिचये । तिथेः साम्ये च वृद्धौ च गृह्यतां तिथिरुत्तरा । अस्पर्शं चैकदेशस्य व्याप्तौ पूर्वैव गृह्यताम् । एकोद्दिष्टे तु मध्याह्नयुक्ता स्यादेकभक्तवत् । एकदेशे समव्याप्तौ चये पूर्वाऽन्यथोत्तरा । कुतपाद्य पराह्लस्य व्याप्तिरावृत्तौ उत्तमा । तदभावेऽपराह्लस्य व्यापिका गृह्यतां तिथिः । चये पूर्वोत्तरा वृद्धौ व्याप्तिश्चेदपराह्णयोः । न ग्राह्यतिथिगौ वृद्धिचयावृद्धि तिथेस्तु द्वौ । साम्ये त्वर्द्धतिथेर्ग्राह्या परविद्धैव वृद्धिवत् । न स्पृशत्यपराह्णौ चेत् पूर्वा स्यात् कुतपो वृथा । वैष-

म्येचैकदेशस्य व्याप्तौ ग्राह्या सहच्यतः । साम्येन चेत् चये पूर्वा परा स्याद्द्विसाम्ययोः । वृद्धिसाम्यचया ग्राह्य तिथिगा नोर्द्धगा इह । षड्वितीयाद्यास्तु पर्वान्तास्तुर्यप्रकरणोदिताः । सञ्चारणीयः सामान्यतिथिषु प्रतिपन्नयः । क्वचित् क्वचिद्दिशेषोऽस्ति सोऽयमत्राभिधीयते । पूर्वदुरसती प्रातः परेदुस्त्रिसृङ्गर्तगा । सा द्वितीया परोपोष्या पूर्वविद्धा ततोऽन्यथा । रम्भाहतीया पूर्वास्यादुत्तरा स्याद् व्रतान्तरे । परेऽङ्गि नास्ति चेत् पूर्वविद्धाप्यस्तु व्रतान्तरे । सुहृत्समावसत्त्वेऽपि दिने गौरीव्रतं परे । शुद्धाधिकायामथैवं गणयोगप्रशंसनात् । चतुर्थी तु परोपोष्या गणनाथव्रतस्य तु । मध्याह्नव्यापिनी पूज्या तद्वन्नागचतुर्थ्यापि । परेदुरेव मध्याह्नव्याप्तौ विद्मस्य सोत्तरा । अन्यथा पूर्वविद्धैव मातृयोगप्रशस्तितः । पूर्वदुरेव तद्व्याप्तौ पूर्वा सर्पप्रिया तिथिः । नो चेत् सर्पस्य पञ्चम्या योगेऽत्यन्तं प्रशस्यते । गौर्याः शुद्धाजयायुक्ता, नागविद्धा निषिद्धयते । सर्वत्र पञ्चमी पूर्वा ग्राह्या स्कन्दव्रते परा । नागविद्धा स्कन्दषष्ठी सा निषिद्धा व्रतान्तरे । उत्तरस्या अत्राभे तु नागविद्धापि गृह्यताम् । विनाशाद्वा परेऽभावात् नागविद्धा न दोषकत् । सप्तमी पूर्वविद्धैव व्रतेषु निखिलेष्वपि । अत्राभे पूर्वविद्धायाः परविद्धापि गृह्यताम् । व्रतमात्रेऽष्टमी कृष्णा पूर्वा शुक्लाष्टमी परा । दूर्वाष्टमी तु शुक्लापि पूर्वविद्धा विधीयते । पक्षद्वयेऽप्युत्तरैव शिवशक्तिमहोत्सवे । ज्येष्ठार्चयोगे पूर्वैव ग्राह्या ज्येष्ठाव्रते तिथिः । मध्याह्नादूर्द्ध्वं चत्तं चेत् परेदुः सा प्रशस्यते । ज्येष्ठार्चमानुवाराभ्यां युक्ताष्टमित्युर्द्ध्वभा । जयन्त्याख्यं व्रतं भिन्नं कृष्णजन्माष्टमीव्रतात् । शुद्धा च सप्तमी विद्धेत्येवं जन्माष्टमी द्विधा । सप्तमी चेन्निशीथात्प्राग्विद्धा शुद्धान्यथा भवेत् । शुद्धायां नास्ति सन्देहो विद्धा च त्विविधेष्यते । निशीथयोगः पूर्वदुः परेदुर्वा इयोरुत्तर । पूर्वैव प्रथमे पक्षे परेदोत्तरपक्षयोः अष्टमी रोहिणी शुद्धा जयन्ती सा चतुर्विधा । शुद्धा शुद्धाधिकेत्येवं विद्धाविद्धाधिकेति च । शुद्धायामपि विद्धायां न सम्भाव्योत्तरा तिथिः । शुद्धाधिकयां योगः स्यादेकस्मिन्ना दिनद्वये । नैकयोगेऽस्ति सन्देहो द्वियोगे प्रथमं दिनम् । सदा निशीथे पश्चाद्देत्युत्तमो मध्यमोऽधमः । योगस्त्रिधापि पूर्वदुः सम्पूर्णत्वादुपोषणम् । विद्धाधिकायामथैकदिनयोगे स गृह्यताम् । द्वयोर्योगस्त्रिधा भिन्नो निशीथे वृत्तिभेदतः । तद्वृत्ति-